

Toekomstig mestbeleid

Zestien vragen en antwoorden over de nieuwe wetgeving

Over het toekomstig mestbeleid leven in de praktijk veel vragen. We beantwoorden er hier een hele reeks van. Omdat het hier gaat over een wetsvoorstel kunnen er bij de behandeling van de wet in de Tweede Kamer nog veel zaken veranderen. De antwoorden geven wij daarom onder het voorbehoud dat er nog wijzigingen kunnen worden aangebracht.

1. **Waarom is er nu weer een nieuw mestbeleid nodig?**

In 2015 vervalt het melkquotum en ook de dierrechten vervallen met ingang van 2015. Het melkquotum en de dierrechten beperken op dit moment in grote lijnen de omvang van de veehouderij. Als deze 'sloten op de veehouderij' in 2015 vervallen, zou de veehouderij in beginsel weer ongehinderd kunnen groeien. Dit levert een grote hoeveelheid extra mestproductie op, waarvoor binnen Nederland geen plaatsingsruimte meer is. Met deze nieuwe regels wil de overheid zeker stellen dat eventuele groei alleen mogelijk is als er ook plaatsingsruimte (in binnen- of buitenland) voor de mest is.

2. **Wat is de kern van het nieuwe beleid?**

De nieuwe regels verplichten veehouders met een mestoverschot om daarvan een deel te laten verwerken. Voor de rest van het mestoverschot moeten ze contracten afsluiten met gebruikers van landbouwgrond waarop plaatsingsruimte voor mest is. De veehouder moet dus mestverwerkingsovereenkomsten (MVO) en mestplaatsingsovereenkomsten (MPO) afsluiten (zie figuur).

3. **Hoeven we volgend jaar geen monsters meer te nemen?**

De huidige regels rond mesttransport zullen gewoon blijven. In alle situaties waarin nu monsters moeten worden genomen, zal dat volgend jaar dus ook zo zijn. De nieuwe regels komen boven op de huidige regels.

4. **Valt een biogasinstallatie ook onder mestverwerken?**

Nee, het vergisten van mest in een biogasinstallatie valt niet onder de definitie van mestverwerken. Deze definitie stelt namelijk dat binnen de wet het verwerken van mest uit twee mogelijkheden bestaat:

- De mest zodanig behandelen dat het geen mest meer is; bij de huidige technieken kan dat alleen met het verbranden van mest, vernietigen dus.
- De mest of mestproducten exporteren naar het buitenland.

Het wetsvoorstel gaat alleen over fosfaat. Zowel het vergisten van mest als het composteren of korrelen van mest voldoet niet aan deze definities. Pas als het digestaat, de gecomposteerde mest of de mestkorrels worden geëxporteerd, is er sprake van mestverwerken.

5. **Hoe past een bedrijf dat mest exportwaardig maakt in het systeem?**

Een bedrijf dat de mest exportwaardig maakt, heeft formeel geen rol in het systeem. Inmiddels wordt er gewerkt aan een wijziging om ervoor te zorgen dat deze bedrijven wel een rol krijgen. Hiervoor wordt een speciale drie-partijen-mestverwerkingsovereenkomst (MVO) in het leven geroepen, zodat ook deze partij deel van de overeenkomst wordt.

6. **Is de mestverwerkingsplicht verhandelbaar?**

De verhandelbaarheid van de plicht tot mestverwerken wordt op dit moment uitgewerkt. Daarbij zal een veehouder zijn plicht kunnen overdragen aan een andere veehouder, die dan meer mest laat verwerken dan nodig is voor het invullen van zijn eigen plicht. Ook hiervoor moeten overeenkomsten worden afgesloten, de

zogenaamde vervangende verwerkingsovereenkomst (VVO). Voor het registreren van deze overeenkomst zal de overheid vermoedelijk leges gaan heffen.

7. Hoe hoog zijn de percentages voor de verplichte mestverwerking?

In een brief aan de Tweede Kamer zijn de volgende percentages vastgesteld:

Regio	2013	2014	2015
Zuid	10	25	50
Oost	5	15	30
Overig	0	5	10

De regio's zijn de huidige regio's van de mestconcentratiegebieden.

De percentages voor 2014 en 2015 zijn nog indicatief. De werkelijke percentages zullen op een later moment definitief worden vastgesteld.

8. Een klant heeft maar een heel klein overschot. Moet hij nu toch mest laten verwerken?

In het wetsvoorstel zit een mogelijkheid om bedrijven die maar een kleine hoeveelheid mest zouden moeten laten verwerken hiervan vrij te stellen. De verwachting is dat dit geldt als een bedrijf tot maximaal 100 kilogram fosfaat zou moeten laten verwerken. Als een bedrijf meer dan deze 100 kilogram fosfaat zou moeten laten verwerken, geldt de volledige verwerkingsplicht.

9. Hoe kan ik me aanmelden om mestverwerker te worden?

Aanmelding als mestverwerker kan bij Dienst Regelingen. De mogelijkheid hiervoor zal worden opengesteld rond het moment dat de wet in werking treedt. Dit is naar verwachting rond 1 januari 2013. Hierbij zal een verwerker aannemelijk moeten maken hoeveel fosfaat hij in dat jaar zal gaan verwerken. Het gemakkelijkst gaat dat op basis van historische gegevens over mestexport. De verwerker krijgt door Dienst Regelingen een bepaalde hoeveelheid fosfaat als verwerkingscapaciteit toegewezen. Voor die hoeveelheid kan hij MVO's afsluiten met veehouders.

10. Wat verandert er voor een intermediair?

Voor een intermediair die alleen binnen Nederland mest transporteert, veranderen de regels eigenlijk niet. Intermediairs hebben wel het netwerk aan contacten om te kunnen bemiddelen bij het afsluiten van MPO's,

VVO's en MVO's. Dit biedt kansen voor klantenbinding. Door verplichte mestverwerking kan het mestaanbod voor mestdistributie afnemen.

11. Ik wil een totaaloplossing voor de veehouder bieden. Hoe doe ik dat?

Dit zou kunnen door totaalcontracten (MPO, VVO en MVO) af te sluiten met de veehouderij, waarbij de verplichte hoeveelheid te verwerken fosfaat (via een behandelaar) wordt geleverd aan een mestverwerker en waarbij de overige hoeveelheid fosfaat in de akkerbouw wordt afgezet. Het is van belang dat in deze contracten ook de afnemende akkerbouwers op het contact worden vermeld. Zodra precies duidelijk is welke informatie er op een contract moet komen te staan, zal CUMELA Nederland voorbeeldcontracten op de website zetten.

12. Waarom wil de overheid ook MPO's?

De overheid wil dat naast de verplichte mestverwerking ook alle andere overschotmest wordt gekoppeld aan grond. Hiermee wil de overheid zeker stellen dat de mest die zal worden geproduceerd ook werkelijk kan worden geplaatst.

13. Ik heb ook afzet van mest bij een tuincentrum. Telt dit mee?

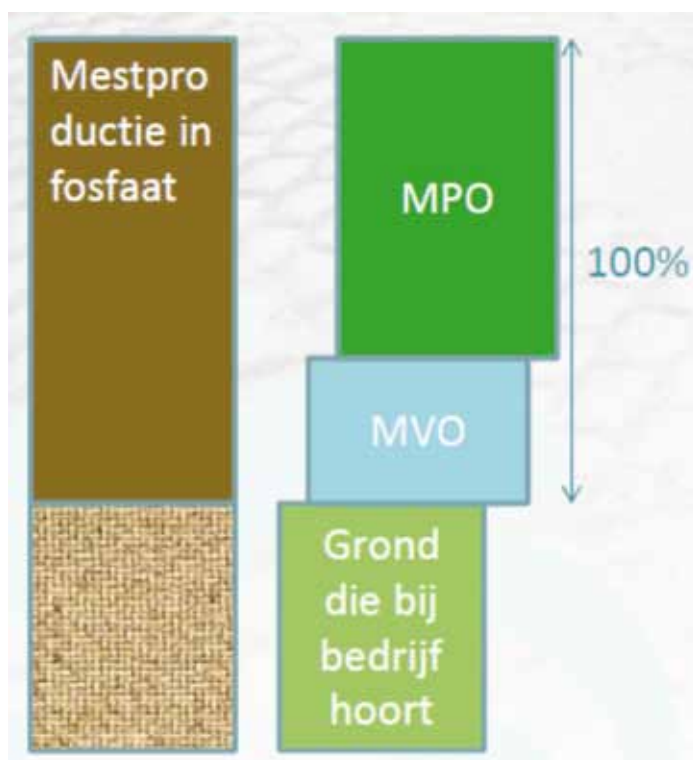
In de wet zal nog een voorziening worden ingebouwd zodat afzet van mest buiten de landbouw, maar binnen Nederland, wel kan meetellen als MPO.

14. Als een boer een MPO sluit met een akkerbouwer, moet zijn mest daar dan ook naar toe?

Nee, de wet schrijft voor de MPO's geen leverings- en afnameplicht voor.

15. Wat wil CUMELA nog bereiken?

CUMELA Nederland wil dat het systeem van de MPO's uit de wet wordt gehaald, omdat het in onze ogen niets toevoegt en alleen leidt tot veel administratieve rompslomp met kansen op fouten. Als de MPO's toch in het systeem blijven, wil CUMELA Nederland dat de intermediairs een formele rol in het systeem krijgen, zodat de af te sluiten MPO's zoveel mogelijk overeenstemmen met de feitelijke meststromen.

16. Wat vinden de politieke partijen in de Tweede Kamer van dit wetsvoorstel?

Uit de eerste schriftelijke reactie van de Tweede Kamer op het wetsvoorstel blijkt dat de CDA, de PvdA en de VVD het wetsvoorstel ondersteunen. De ChristenUnie, D66 en de SGP hebben veel kritische vragen bij het voorstel en de Partij voor de Dieren ondersteunt het wetsvoorstel niet. De andere partijen hebben geen schriftelijke reactie gegeven.

De meeste partijen stellen heel kritische vragen bij de MPO's, ook VVD en CDA. In het algemeen levert dit het beeld op dat er in de Tweede Kamer een ruime meerderheid voor het voorstel is, maar dat de partijen nog wel heel kritisch zijn over de MPO's, zodat die wellicht door de Tweede Kamer uit het systeem zullen worden gehaald.

Tekst en foto's: ???

In deze rubriek behandelen we iedere maand een onderwerp op het gebied van aanbestedingen en het aannemen van werken. Heeft u ook een vraagstuk, laat het CUMELA Nederland weten.

IN KORT BESTEK

Kop

Beste Helmy,

Met de opkomst van gunning op EMVI-criteria (Economisch Meest Voordelige Inschrijving) bestaat de mogelijkheid om strategisch en misschien wel manipulatief in te schrijven. Nu heb ik begrepen dat strategisch inschrijven mag, maar wanneer er sprake is van manipulatie wordt de inschrijving ongeldig verklaard. Wat is het verschil?

Beste aannemer,

Strategisch inschrijven is geoorloofd. Hierbij maakt u optimaal gebruik van de beoordelingssystematiek (EMVI) en geeft u in feite volledig gehoor aan de wensen van de opdrachtgever of aanbestedende dienst. Bij gunning op EMVI is het dus ongelooflijk belangrijk het bestek goed te lezen, vooral de puntentoekening of wegingsfactoren. Hierbij kennen we twee gangbare methoden: de puntenmethode en het moneteriseren. Bij de puntenbeoorde Overigens moet een opdrachtgever 'kwaliteit' wel serieus meenemen in de gunning. Een aanbesteding op EMVI met een verhouding tussen prijs en kwaliteit van bijvoorbeeld 60:40 of hoger heeft geen zin. De prijs zal dan altijd te zwaar doorwegen ten opzichte van de kwaliteit het winnen van de prijs. Door in het plan van aanpak precies de punten met de hoogste waardering te benoemen bestaat de mogelijkheid om tien tot vijftien procent hoger te scoren op kwaliteit en daarmee, ondanks een hogere prijs (bijvoorbeeld tien procent), toch het werk gegund te krijgen. Slimme rekenaars zullen die mogelijkheden ten volle benutten en dat wordt strategisch inschrijven genoemd.

Als de grenzen van strategisch inschrijven zijn gepasseerd, spreekt men van manipulatief inschrijven. Dit ontstaat als de inschrijver op een zodanige wijze gebruikmaakt van de puntentoekening en wegingsfactoren dat het beoordelingssysteem niet meer werkt. Of, zoals de rechter dat zo mooi zegt, als de doelstelling van het Ik hoor u denken: dat wordt een grijs gebied. Klopt! Eén en ander heeft alles te maken met de opzet en het toekennen van de waarde aan de verschillende onderdelen van de vraag. Het is aan de aanbesteder een beoordelingssysteem te bedenken waarbij manipulatie niet mogelijk is. Inkopen is een vak, een boeiend vak.

Helmy Coenen

Adviseur GWW